

SPIS TREŚCI

WSTĘP	2
1. DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO	8
1.1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE	8
1.2. DEMOGRAFIA	9
1.3. BEZROBOCIE	10
1.4. GOSPODARKA	11
1.5. ROLNICTWO	11
1.6. OŚWIATA	14
1.7. ZDROWIE	15
1.8. POMOC SPOŁECZNA	16
1.9. BEZPIECZEŃSTWO	16
1.10. UWARUNKOWANIA KULTUROWE	17
1.11. SPORT, TURYSTYKA I REKREACJA	17
1.12. UWARUNKOWANIA HISTORYCZNE.....	19
1.13. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	20
1.13.1. KOMUNIKACJA	20
1.13.2. WODOCIĄGI, KANALIZACJA I OCZYSZCZALNIA ŚCIEKÓW	21
1.13.3. GOSPODARKA ODPADAMI	21
1.13.4. GAZOWNICTWO	22
1.13.5. ELEKTROENERGETYKA	22
1.13.6. TELEKOMUNIKACJA	22
1.13.7. CIEPŁOWNICTWO	22
1.14. ŚRODOWISKO NATURALNE	22
1.14.1. GLEBY.....	22
1.14.2. KLIMAT.....	23
2. ANALIZA ZASOBÓW MIEJSCOWOŚCI RŻUCHÓW	24
3. ANALIZA SWOT MIEJSCOWOŚCI RŻUCHÓW	25
3.1. ANALIZA SWOT	25
3.2. WNIOSKI Z PRZEPROWADZONEJ ANALIZY SWOT.....	27
4. PLAN DZIAŁAŃ I WIZJA MIEJSCOWOŚCI.....	29
5. OPIS ZADAŃ I UZASADNIENIE CELÓW ICH REALIZACJI.....	31
6. ODBIORCY DZIAŁAŃ ZAPLANOWANYCH DO REALIZACJI W PLANIE ODNOWY MIEJSCOWOŚCI.....	35
7. KOSZTY I REALIZACJI ZADAŃ INWESTYCYJNYCH.....	36
8. ZAPLANOWANE DO REALIZACJI ZADANIA TZW. „NIE INWESTYCYJNE”	37
9. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ INWESTYCYJNYCH PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI RŻUCHÓW (W LATACH).....	38
10. REALIZACJA PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI RŻUCHÓW.....	39
PODSUMOWANIE.....	44
SPIS WYKRESÓW.....	45
SPIS RYSUNKÓW.....	45
SPIS TABEL.....	45
SPIS FOTOGRAFI.....	46

WSTĘP

Odnowa wsi jest ważną, napędową siłą rozwoju obszarów wiejskich, skutecznie przeobrażającą tereny nią objęte i stanowiącą istotny składnik procesów rozwojowych na poziomie lokalnym i regionalnym. Odnowa wsi to proces kształtowania warunków życia ludzi na obszarach wiejskich, którego animatorem i podmiotem jest społeczność lokalna. Oddziałuje ona na standard życia i jego jakość oraz źródła utrzymania mieszkańców, jednocześnie zachowując tożsamość wsi wyrażającą się wartościami życia wiejskiego, wzmacnianiem i rozwojem dziedzictwa duchowego, kulturowego i materialnego wsi. W procesie odnowy wsi bardzo mocno podkreśla się potrzebę dokonania zasadniczej zmiany w mentalności mieszkańców wsi z pasywnego odbioru procesów sterowanych z zewnątrz na postawy polegające na kreatywnych i uporządkowanych działaniach, polegających na wzięciu odpowiedzialności za swoje bezpośrednie otoczenie, jak również za przyszłość swojej społeczności.

Plan Odnowy Miejscowości jest jednym z najważniejszych elementów odnowy wsi, jej rozwoju oraz poprawy warunków pracy i życia mieszkańców. Sporządzenie i uchwalenie takiego dokumentu stanowi niezbędny warunek przy aplikowaniu o środki finansowe w ramach „Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013” Oś III działanie „Odnowa i rozwój wsi”.

Celem działania „Odnowa i rozwój wsi” jest poprawa jakości życia na obszarach wiejskich poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich.

W ramach działania pomocą finansową zostaną objęte projekty dotyczące:

1. budowy, przebudowy, remontu lub wyposażenia obiektów:
 - a) pełniących funkcje publiczne, społeczno-kulturalne, rekreacyjne i sportowe,
 - b) służących promocji obszarów wiejskich, w tym propagowaniu i zachowaniu dziedzictwa historycznego, tradycji, sztuki oraz kultury,
2. kształtowania obszaru przestrzeni publicznej;
3. budowy, remontu lub przebudowy infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych, sportowych lub społeczno-kulturalnych;
4. zakupu obiektów charakterystycznych dla tradycji budownictwa w danym regionie, w tym budynków będących zabytkami, z przeznaczeniem na cele publiczne;

5. odnawiania, eksponowania lub konserwacji lokalnych pomników historycznych, budynków będących zabytkami lub miejsc pamięci;
6. kultywowania tradycji społeczności lokalnej oraz tradycyjnych zawodów.

Obszarem realizacji Planu Odnowy Miejscowości Rżuchów jest obszar tej miejscowości. Uwarunkowania Planu Odnowy Miejscowości polegają na tym, że ma on lokalny charakter, obejmuje ograniczony teren jednej miejscowości i przygotowany jest przy udziale przedstawicieli gminy z inicjatywy i przez mieszkańców miejscowości.

Specyfika planu polega na tym, że jest on ukierunkowany na zagadnienia cywilizacyjno-kulturowe, koncentruje się na prostych, lokalnych przedsięwzięciach, które prowadzić mają do poprawy standardu i jakości życia mieszkańców. Ma mniej progospodarczy, a bardziej pro-społeczny i pro-kulturowy charakter. I dzięki temu może stanowić doskonałe uzupełnienie strategii rozwoju całej gminy, która zazwyczaj koncentruje się na zagadnieniach infrastrukturalnych i gospodarczych.

Fot. 1 – Krajobraz w miejscowości Rżuchów
fot. Piotr Wójtowicz

Idea odnowy wsi wyrasta z przekonania, że odnowiona, doinwestowana i ożywiona kulturowo wieś odzyska swoją atrakcyjność jako miejsce zamieszkania, zapewni swoim mieszkańcom godziwy standard i jakość życia oraz zdoła zatrzymać młodzież na miejscu.

Korzyści wynikające z posiadania Planu Odnowy:

1. Plan umożliwia efektywne gospodarowanie zasobami takimi, jak środowisko, ludzie, infrastruktura i środki finansowe;
2. Zapisanie tego procesu w formie dokumentu umożliwia stałą ocenę postępów i korygowanie błędów przez wszystkich członków społeczności lokalnej;
3. Dokument umożliwia zaangażowanie władz lokalnych oraz mieszkańców w planowanie swojej przyszłości, poprzez otwartą dyskusję pozwala na wypracowanie strategii, z którą będzie identyfikowała się społeczność lokalna;
4. Tworzenie Planu Odnowy sprzyja realistycznej ocenie mocnych i słabych stron miejscowości, a przez to przyjrzenie się możliwościom oraz potencjalnym problemom, które mogą się pojawić w przyszłości. W ten sposób można uniknąć wielu trudności.

Plan Odnowy Miejscowości Rżuchów jest planem otwartym stwarzającym możliwość aktualizacji w zależności od potrzeb społecznych i uwarunkowań finansowych. Oznacza to, że mogą być dopisywane nowe zadania, a także to, że może zmienić się kolejność ich realizacji, w zależności od uruchomienia i dostępu do funduszy UE.

Projekt wprowadzonych do Planu zadań powstał w oparciu o wytyczne środowiska lokalnego i konsultacji społecznych.

Udział społeczny w procesie tworzenia Planu Odnowy Miejscowości Rżuchów

Bardzo ważnym elementem procesu tworzenia Planu Odnowy Miejscowości Rżuchów było jego wysokie nasycenie udziałem społecznym. Począwszy od pierwszych spotkań na terenie miejscowości, aż do uchwalenia Planu na Zebraniu Wiejskim w dniu 24 09 2009 r. dało się odczuć niezmiernie duże zaangażowanie mieszkańców Rżuchowa.

**Fot. 2 – Spotkanie wiejskie w Rżuchowie – 24.09.2009 r.
fot. Piotr Wójtowicz**

Działania inwestycyjne zapisane w harmonogramie realizacji POM są przede wszystkim wynikiem oddolnej inicjatywy społeczności Rżuchowa. Podczas szeregu spotkań i badania ankietowego wspólnie zostały zdefiniowane zagadnienia ograniczające rozwój miejscowości. Wspólnie także pracowano nad misją i celami.

Fot. 3 – Spotkanie wiejskie w Rżuchowie – 24.09.2009 r.
fot. Piotr Wójtowicz

Daje to podstawę do stwierdzenia, że powstały dokument ma ogromną szansę powodzenia oraz, że odpowiada on na realne problemy występujące na terenie miejscowości. Ponieważ powstał on „dla” i „dzięki” mieszkańcom, a rozwiązania w nim zawarte są wynikiem ich pomysłów i przemyśleń, jasne jest, że będą się oni także czynnie włączali w jego proces wdrażania, jak również w przyszłości gromadnie korzystali z pozytywnych aspektów jego realizacji.

Fot. 4 – Trwa prezentacja Planu Odnowy Miejscowości - Spotkanie wiejskie w Rżuchowie – 24.09.2009 r.
fot. Piotr Wójtowicz

W czasie procesu tworzenia Planu Odnowy Miejscowości Rżuchów wykorzystano następujące metody dowodzące szerokiego udziału społecznego:

- badanie ankietowe,
- spotkania konsultacyjno – strategiczne, a w ich trakcie:
 - dyskusję wielokrotną,
 - burzę mózgów,
 - obserwację uczestniczącą,
 - „mapę myśli”,
- zebranie wiejskie.

1. Diagnoza stanu istniejącego

1.1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE

Sołectwo Rzuchów jest jedną z 22 miejscowości wyodrębnionych w podziale administracyjnym gminy Sadowie, położonej we wschodniej części województwa Świętokrzyskiego, w powiecie opatowskim. Miejscowość zajmuje powierzchnię 283 ha, co stanowi 3,5% powierzchni całej gminy.

Rysunek Nr 1. Mapa Gminy Sadowie.

Miejscowość Rzuchów jest niewielką wsią przyległą do głównej arterii komunikacyjnej przebiegającej przez Gminę Sadowie, drogi krajowej międzyregionalnej Nr 9 Radom - Ostrowiec - Opatów - Rzeszów będącej jednocześnie drogą międzynarodową E 371.

Rzuchów graniczy:

- od południa z miejscowościami Obręczna,
- od zachodu i północy z Miłkowem,
- od wschodu z miejscowością Romanów,

Większe ośrodki przemysłowe w pobliżu miejscowości Rżuchów:

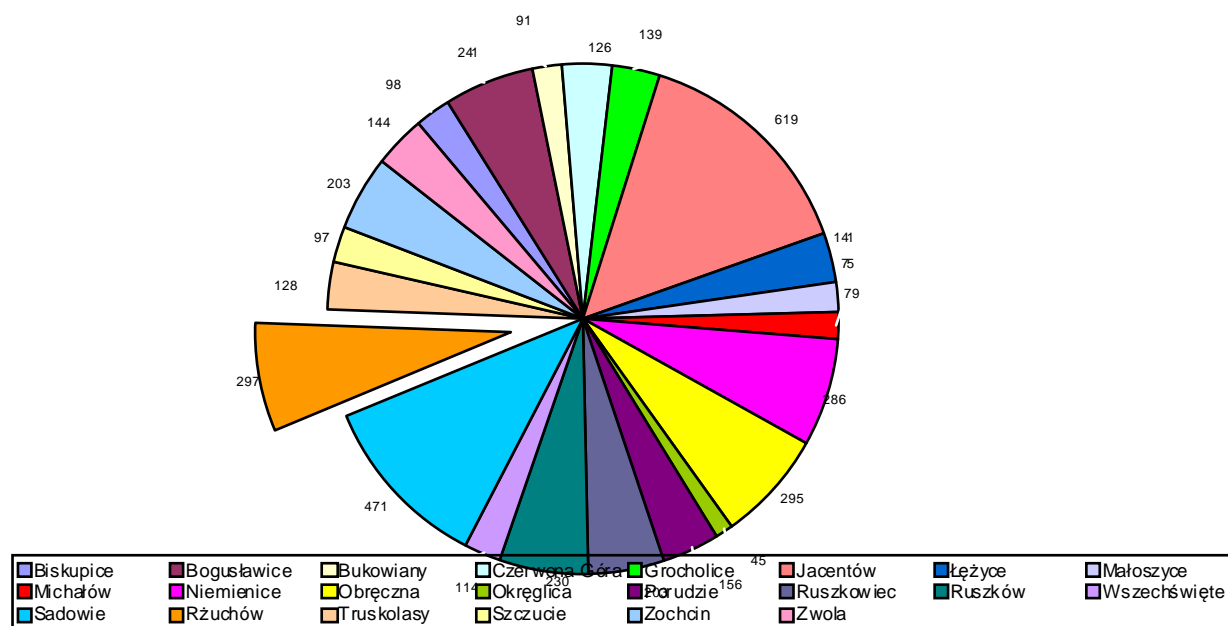
- Opatów- 10 km,
- Ostrowiec Świętokrzyski – 10 km,
- Kielce – 70 km,
- Sandomierz – 47 km.

1.2. DEMOGRAFIA

Miejscowość Rżuchów zamieszkuje 297 osób (stan na 31.08.2009r.) w tym 155 kobiet i 142 mężczyzn, co stanowi 6,9% mieszkańców Gminy. Gęstość zaludnienia tego terenu wynosi 53 osoby na 1 km² i jest niższa od średniej w powiecie opatowskim.

Poniższy wykres przedstawia liczbę mieszkańców wsi Rżuchów w odniesieniu do miejscowości całej gminy.

Wykres Nr 1. Mieszkańcy Gminy Sadowie z podziałem na miejscowości.

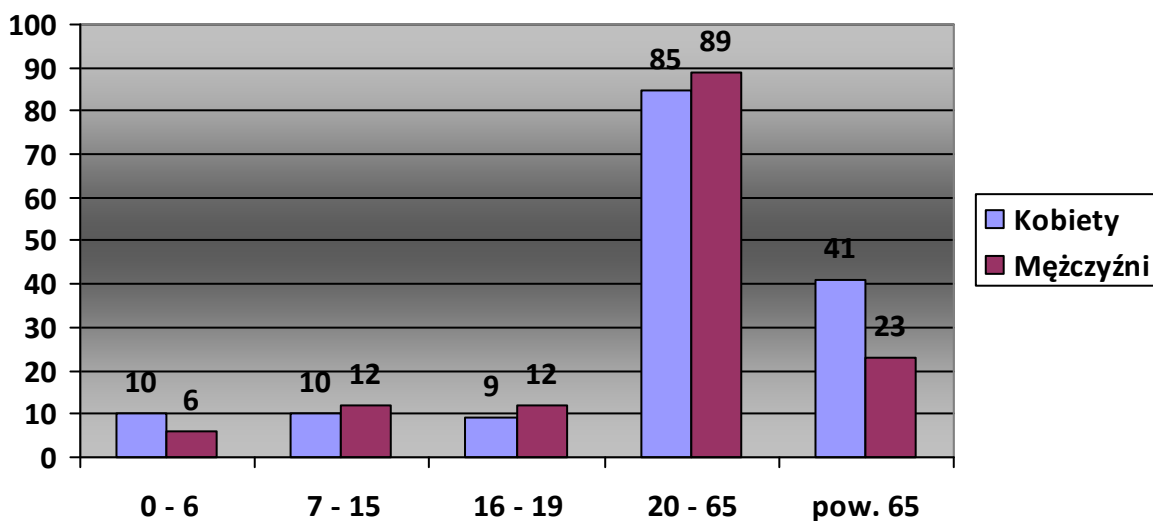

Źródło: Opracowania własne na podstawie danych z Urzędu Stanu Cywilnego.

Z wykresu wynika, iż Rżuchów zamieszkuje dość duża ilość mieszkańców. Jest to jedna z mocniej zaludnionych miejscowości w gminie Sadowie.

Strukturę mieszkańców wsi Rżuchów z podziałem na grupy wiekowe z wyszczególnieniem płci przedstawia poniższy wykres

Wykres Nr 2. Struktura mieszkańców miejscowości Rżuchów z podziałem na grupy wiekowe.

Źródło: Opracowania własne na podstawie danych z Urzędu Stanu Cywilnego.

Zauważamy, że w miejscowości Rżuchów do 19 roku życia jest więcej chłopców niż dziewcząt. W wieku produkcyjnym tj. od 20 do 65 roku życia kobiet jest mniej niż mężczyzn, jednak po 65 roku życia kobiet jest więcej.

1.3. Bezrobocie

Bezrobocie w gminie Sadowie wynosi ok. 8%, lecz występuje w dużej mierze bezrobocie ukryte ze względu na znaczną ilość drobnych gospodarstw rolnych, których dochody są znikome. Na tym terenie występują gleby dobrej klasy, co daje wysoki przelicznik hektarowy, więc nawet niewielki areal gospodarstwa dyskwalifikuje jego właścicieli do objęcia statusem bezrobotnego.

Liczbę zarejestrowanych bezrobotnych w Powiatowym Urzędzie Pracy zamieszkujących teren gminy Sadowie w latach 2005 – 2008 przedstawia tabela Nr 1.

Tabela Nr 1. Bezrobocie w Gminie Sadowie w latach 2005 – 2008

Liczba bezrobotnych	2005	2006	2007	2008
Ogółem, w tym:	325	281	255	202
kobiety	141	129	127	100
kobiety do ogółu	43,3%	45,9%	49,1%	49,5%

Źródło: Opracowania własne na podstawie danych z PUP Opatów

Z tabeli wynika, iż w na przełomie ostatnich lat bezrobocie w Gminie Sadowie ma tendencję spadkową. Wzrasta natomiast stosunek procentowy bezrobotnych kobiet do ogólnej liczby bezrobotnych. Stąd wniosek, że więcej mężczyzn niż kobiet podjęło pracę w ostatnim okresie. Na dzień 31 sierpnia bieżącego roku z miejscowości Rżuchów w Urzędzie Pracy w Opatowie zarejestrowane było 21 osób bezrobotnych w tym 14 kobiet.

1.4. GOSPODARKA

Miejscowość Rżuchów jest wsią typowo rolniczą. Działalności gospodarcze w tej miejscowości zarejestrowane w Urzędzie Gminy w Sadowiu to:

- a) Firma handlowa (części do pojazdów) – Rajmund Adamski,
- b) „Campio” Spółka Cywilna (produkcja wyrobów betonowych i gipsowych),
- c) Szacowanie i projektowanie budowlane – Marian Żelazowski,
- d) Sklep spożywczo – przemysłowy – Anna Wielgus,
- e) Sklep spożywczo – przemysłowy – Zbigniew Biernat.

1.5. ROLNICTWO

Gmina Sadowie zalicza się do obszarów województwa o najkorzystniejszych warunkach rozwoju funkcji rolniczej, na których rolnictwo jest podstawowym działem gospodarki i stanowi główne źródło utrzymania miejscowej ludności. Funkcja ta na tle województwa wyróżnia się przede wszystkim wysoką jakością rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Średni areal gospodarstwa indywidualnego wynosi bowiem 7,4 ha użytków rolnych podczas gdy w województwie tylko 4,6 ha tych użytków.

Ważne znaczenie zwłaszcza w okresie perspektywicznym może mieć również położenie gminy w obrębie jednego z największych w południowo-wschodniej Polsce obszaru tak dobrych gleb predysponowanego do inwestowania w gospodarce żywnościowej, jak również sąsiedztwo dużych w skali wojewódzkiej ośrodków miejskich: Ostrowca Świętokrzyskiego i Opatowa stanowiących liczący się rynek zbytu artykułów do bezpośredniego spożycia, a także surowców rolniczych dla potrzeb przetwórstwa rolno-spożywczego. Przez sołectwo Rżuchów przebiega trasa łącząca te dwa miasta powiatowe, co daje bardzo dobry dostęp do najbliższych odbiorców.

Tabela Nr 2 przedstawia gleby w Gminie Sadowie z podziałem na klasy bonitacyjne.

Tabela Nr 2. Gleby Gminy Sadowie

Użytki rolne	
Klasa bonitacyjna	Powierzchnia w ha
Klasa I	180,3462
Klasa II	2011,0104
Klasa III a	3052,4653
Klasa III b	806,0291
Klasa IV a	579,2982
Klasa IV b	24,8600
Klasa V	88,5900
Klasa VI	0,5800
Razem	6743,1790
Użytki zielone	
Klasa I	2,5000
Klasa II	49,4900
Klasa III	210,2997
Klasa IV	145,8200
Klasa V	17,0900
Klasa VI	18,4800
Razem	443,6797
Ogółem	7186,8587

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UG w Sadowiu.

Z tabeli wynika, iż w Gminie Sadowie przeważają gleby wysokich klas II i III, podobna sytuacja dotyczy miejscowości Rżuchów gdzie gleby są równie dobre. Stąd w dużej mierze rolnicy uprawiają pszenicę, rzepak i buraki cukrowe. W ostatnim okresie nastąpiło zanieżenie uprawy buraka cukrowego spowodowane ogólnokrajową sytuacją polskiego cukrownictwa.

Tabela Nr 3. Gleby w miejscowości Rżuchów z podziałem na klasy bonitacyjne

Użytki rolne	
Klasa I	1,45
Klasa II	123,91
Klasa III a	102,37
Klasa III b	9,24
Klasa IV a	17,52
Klasa IV b	7,89
Klasa V	4,18

Klasa VI	0
Razem	266,56
Użytki zielone	
Klasa I	0
Klasa II	0
Klasa III	1,40
Klasa IV	1,27
Klasa V	0,02
Klasa VI	1,77
Razem	4,46
Ogółem	271,02

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UG w Sadowiu

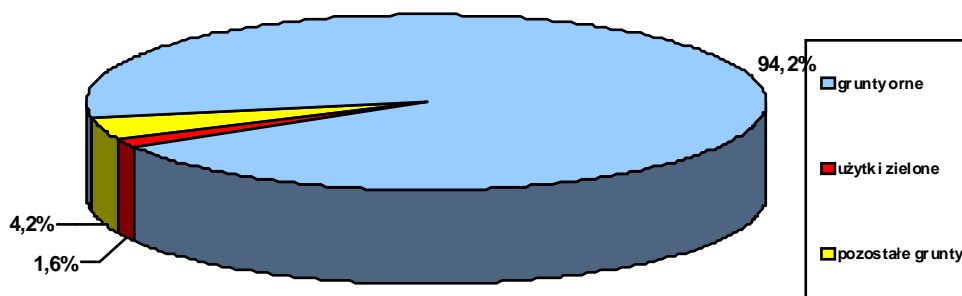
W miejscowości Rżuchów, co do wielkości, gospodarstwa klasyfikują się na poziomie do 25 ha. Jest kilka gospodarstw małych do 5 ha, których właściciele jednocześnie pracują. Utrzymanie rodziny i zapewnienie jej godziwego życia przy takim areale i rentowności małych gospodarstw jest trudne do osiągnięcia.

Na terenie sołectwa Rżuchów największe gospodarstwa to:

- 22,34 ha – Zbigniew Machula,
- 13,66 ha – Robert Moras,
- 12,72 ha – Marek Urbanik,
- 9,76 ha – Sławomir Moroń,
- 9,35 ha – Jan Sadło.

Powierzchnię miejscowości Rżuchów prawie w całości stanowią grunty orne tj. 94,2%, 1,6% to użytki zielone, pozostałe grunty (4,2%) to grunty zalesione, nieużytki i działki zabudowane. Stan zagospodarowania gleb przedstawia poniższy wykres.

Wykres Nr 3. Podział gleb w miejscowości Rżuchów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UG w Sadowiu

W miejscowości Rżuchów w ostatnich latach zaczęło rozwijać się sadownictwo, jest to wynikiem niskiej opłacalności hodowli zwierząt gospodarskich. W produkcji zwierzęcej zmniejszyła się znacznie ilość krów mlecznych hodowanych w małych gospodarstwach, a z uwagi na dotychczasową niską opłacalność produkcji, tylko kilka większych gospodarstw utrzymało produkcję mleka. Również niewiele gospodarstw specjalizuje się w hodowli trzody chlewnej, nie ma również innych profilowanych gospodarstw rolnych.

1.6. OŚWIATA

Dzieci i młodzież z miejscowości Rżuchów dojeżdżają do szkół w miejscowości Sadowie, które jako centrum gminy skupia zaplecze edukacyjno – oświatowe. Poniższe tabele przedstawiają aktualny stan placówek oświatowych w Gminie Sadowie oraz ilość uczniów i zatrudnioną kadrę pracowniczą.

Tabela Nr 4. Placówki oświatowe w Gminie Sadowie – nauczanie przedszkolne

L.p.	Nazwa placówki	Liczba dzieci	Pracownicy pedagogiczni (w etatach)	Pracownicy obsługi i administracji (w etatach)
1.	Zespół Szkół w Sadowiu Szkoła Podstawowa w Sadowiu Klasa „0”	25	1	1
2	Zespół Szkół w Sadowiu Szkoła Podstawowa w Biskupicach Klasa „0”	6	1	1
3	Punkt przedszkolny prowadzony przez Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Gminy Sadowie „RoSa” w ramach projektu „Przedszkolem czas zacząć...” współfinansowanego ze środków UE w ramach EFS (okres realizacji projektu 01.09.2009 r. – 31.01.2011 r.)	20	6	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ZS w Sadowiu

Tabela Nr 5. Placówki oświatowe w gminie Sadowie – nauczanie podstawowe i gimnazjalne

L.p.	Nazwa placówki	Liczba dzieci	Pracownicy pedagogiczni (w etatach)	Pracownicy obsługi i administracji (w etatach)
1	Zespół Szkół w Sadowiu Szkoła Podstawowa w Biskupicach	44	9	1
2.	Zespół Szkół w Sadowiu Szkoła Podstawowa w Sadowiu	176	17	5
3.	Zespół Szkół w Sadowiu Gimnazjum w Sadowiu	166	14	6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ZS w Sadowiu

Do szkół wyszczególnionych w powyższych tabelach uczęszczają dzieci z terenu całej gminy. Część dzieci z miejscowości odległych dowożona jest gimbusem, część korzysta z transportu PKS w Ostrowcu Świętokrzyskim. Dzieci korzystają z dożywiania w szkolnej stołówce, placówki są dobrze wyposażone, poziom nauczania i przygotowanie kadry dość wysokie.

1.7. ZDROWIE

Mieszkańcy miejscowości Rżuchów objęci są podstawową opieką zdrowotną realizowaną przez Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Sadowiu. Zakład swoją opieką obejmuje większość mieszkańców gminy.

Prowadzi działalność w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej z gabinetami:

- lekarza rodzinnego,
- pediatrii,
- poradni dla kobiet,
- zabiegowego,
- szczepień i pielęgniarstwa środowiskowego.

Według stanu na dzień 15 lipca 2009r. w SP ZOZ w Sadowiu zatrudnionych było 4 lekarzy, 3 pielęgniarki i 1 położna. Zakład obejmuje swoją opieką 3650 pacjentów.

1.8. POMOC SPOŁECZNA

W Gminie Sadowie działa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sadowiu. Celem Ośrodka jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwianie im życia w warunkach nienaruszających godności człowieka.

Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania z zakresu administracji rządowej zleconych gminie oraz zadania własne gminy. Realizacja tych zadań ma charakter społeczny. Jest to zespół wzajemnie powiązanych działań administracji publicznej oraz partnerów społecznych.

W roku 2008 łącznie z pomocy społecznej Ośrodka w całej gminie skorzystało 105 rodzin, w których zamieszkuje 409 osób. Świadczenia rodzinne pobierały 253 rodziny.

W sołectwie Rżuchów opieką pomocy społecznej objęte jest obecnie 8 rodzin, natomiast 15 rodzin pobiera świadczenia rodzinne.

1.9. BEZPIECZEŃSTWO

Obszar gminy Sadowie (w tym miejscowości Rżuchów) objęty jest działaniem Komendy Powiatowej Policji w Opatowie. Gmina Sadowie jest uważana za gminę bezpieczną, na przestrzeni lat nie odnotowuje się wielu wykroczeń czy wypadków.

W Gminie Sadowie o bezpieczeństwo pożarowe dba kilka jednostek OSP, w tym w Sadowiu, Łężycach, Ruszkowcu, Biskupicach i Wszechświętych. W OSP w Sadowiu służbę pełni 12 strażaków ochotników. OSP posiada:

- samochód bojowy średni,
- 2 motopompy z kompletem węży,
- 2 piły spalinowe do usuwania szkód anomalii pogodowych,
- pompy szlamowe i pompę pływającą do usuwania skutków powodziowych,
- agregat prądotwórczy z kompletem najaśnic,
- komplet urządzeń do usuwania skutków wypadków drogowych i zabezpieczenia miejsca zdarzenia,
- zestaw ratownictwa medycznego.

Miejscowość Rżuchów objęta jest opieką dwóch pobliskich OSP w Sadowiu i we Wszechświętych.

1.10. UWARUNKOWANIA KULTUROWE.

Mieszkańcy wsi Rżuchów korzystają z następujących placówek kulturalnych:

1. Świetlicy Wiejskiej w swojej miejscowości,
2. Gminnego Ośrodka Kultury w Sadowiu ze świetlicą,
3. Gminnej Biblioteki Publicznej w Sadowiu z filią w pobliskich Bogusławicach.

Organizacjami społecznymi działającymi w sferze kultury w miejscowości Rżuchów jest Koło Gospodyń Wiejskich oraz organizacja pozarządowa jaką jest Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gminy Sadowie „RoSa”, skupiające mieszkańców całej gminy. Organizacje te aktywnie włączają się w działania kulturalne, sportowe i rekreacyjne w całej gminie.

**Fot. 5 – Panorama miejscowości Rżuchów
fot. Piotr Wójtowicz**

1.11. SPORT, TURYSTYKA I REKREACJA

Bazę sportową Gminy Sadowie tworzą: boiska sportowe i sala gimnastyczna przy Zespole Szkół. Grupą inicjatywną dla wielu działań sportowych jest Uczniowski Klub Sportowy przy Gimnazjum w Sadowiu. Klub organizuje i przeprowadza we współpracy

z Klubem Sportowym „Marol” Jacentów oraz Gminnym Ośrodkiem Kultury w Sadowiu rozgrywki i turnieje w różnych dyscyplinach sportowych.

Do imprez cyklicznych o charakterze rekreacyjno-sportowym organizowanych na terenie gminy Sadowie należą:

- rozgrywki drużyn amatorskich w piłce nożnej i siatkowej,
- spartakiada Dzieci i Młodzieży,
- biegi w ramach ogólnopolskiej akcji „Polska Biega”,
- turniej tenisa stołowego.

Wieś Rzuchów nie jest miejscowością turystyczną. Nie posiada zaplecza noclegowego, jak również gastronomicznego. Miejscowość odwiedzana jest głównie przez przyjezdnych z rodzin mieszkańców.

Fot. 6 – Przydrożna figurka w miejscowości Rzuchów
fot. Piotr Wójtowicz

1.12. UWARUNKOWANIA HISTORYCZNE.

Herbarze szlachty polskiej podają, że Rzuchowski herbu Łabędź przyjął swoje nazwisko od wsi Rzuchów w dawnym województwie sandomierskim.

Według Jana Długosza w połowie XV wieku wieś Rzuchów była własnością Mikołaja Podlódowskiego herbu Janina, miał 13 łanów kmiących (w średniowieczu 1 łan kmiący odpowiadał wielkości jednemu gospodarstwu feudalnemu od 5 do 11 ha), 2 karczmy z rolą i jednego zagrodnika z rolą. Oddawały one dziesięcinę snopową i 4 pęki konopi, o wartości 7 grzywien wikariatowi kolegiaty opatowskiej. W drugim opisie Długosza wieś miała 16 łanów i oddawała dziesięcinę o wartości 16 grzywien.

W 1578 roku wieś podzielona była pomiędzy kilku właścicieli. Łukasz Kocimowski posiadał 3 osadników, 1½ łana, 3 zagrodników (dawniej chłop posiadający niewielki przydział ziemi, nie wystarczający do wyżywienia rodziny. Aby przeżyć, musiał najmować się do pracy. Był zobowiązany do pańszczyzny pieszej) i 3 biednych. Hieronim Kocimowski miał 1 osadnika, ½ łanu i 1 zagrodnika. Mołuski miał 3 osadników i ¾ łana.

W 1827 roku w Rzuchowie stało 13 domów, w których żyło 60 mieszkańców, a w roku 1889 były tam 22 domy drewniane, w których mieszkało 171 osób.

Z racji tego, iż Rzuchów leży na stokach Łysogór, obok żyznej gleby posiadał bogactwa mineralne, które przed 1860 rokiem były eksploatowane przez braci Dowborów. Byli oni dziedzicami Rzuchowa i pobliskiego Miłkowa. Dowborowie uruchomili tu fabrykę wyrobów fajansowych i kamiennych, która jednak wkrótce upadła z powodu braku pieniędzy na kontynuowanie produkcji i złego kierowania zakładem. Oprócz pokładów glinki ogniotrwałej, były tu także bardzo cienkie pokłady węgla kamiennego i rudy żelaza, wydobywanej przed 1860 rokiem dla zakładów Antoniego Klimkiewicza w Klimkiewiczowie (obecnie dzielnica pobliskiego Ostrowca Św.). Bogate lasy okalające Rzuchów i Miłków obfitowały w modrzewie.

1.13. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

1.13.1. KOMUNIKACJA

Gmina Sadowie położona jest w pobliżu węzłów komunikacyjnych o znaczeniu międzyregionalnym, jakie stanowi Ostrowiec Św. i Opatów. Większość powiązań zewnętrznych odbywa się poprzez te węzły drogą krajową nr 9, będącą jednocześnie drogą międzynarodową E-371 Warszawa – Rzeszów - Barwinek. Droga krajowa nr 9 przebiega w układzie północ - południe, na długości 6,8 km. Droga ta na odcinku całej gminy ma prosty przebieg, parametry techniczne normatywne i na obecnym etapie nie wymaga modernizacji.

Tabela Nr 6. Szkielet układu drogowego gminy

Lp.	rodzaj drogi	długość ogółem w km	w tym utwardzone w km
1.	drogi krajowe	6,8	6,8
2.	drogi wojewódzkie	-	-
3.	drogi powiatowe	56	56
4.	drogi gminne	90	77,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UG w Sadowiu

Mieszkańcy miejscowości Rżuchów mają bardzo dogodne warunki przemieszczania się korzystając z usług Polskiej Komunikacji Samochodowej w Ostrowcu Świętokrzyskim. Przez tę miejscowość przebiega droga krajowej K – 9, gdzie częstotliwość kursów autobusowych jest bardzo wysoka. Główne trasy to:

- Ostrowiec – Opatów,
- Ostrowiec - Staszów,
- Ostrowiec – Tarnobrzeg,
- Opatów – Radom

Drogi powiatowe prezentują na ogół zły stan techniczny z niedostosowaniem parametrów technicznych do obowiązujących norm. Drogi gminne są w stanie dobrym - 90% utwardzone masą bitumiczną lub kruszywem.

1.13.2. WODOCIĄGI, KANALIZACJA I OCZYSZCZALNIA ŚCIEKÓW

Miejscowość Rżuchów jest w pełni zwodociągowana i zgazyfikowana, nie posiada natomiast sieci kanalizacyjnej.

Na terenie wsi nie ma również retencyjnego zbiornika wody.

Fot. 7 – Krajobraz w miejscowości Rżuchów
fot. Piotr Wójtowicz

1.13.3. GOSPODARKA ODPADAMI

Gospodarka odpadami w miejscowości Rżuchów jest w pełni uporządkowana. Na terenie wsi jest zorganizowana selektywna zbiórka odpadów, których odbiorcą jest Ekologiczny Związek Gmin Dorzecza Koprzywianki z siedzibą w Janczycach w Gminie Baćkowice. Każde gospodarstwo domowe wyposażone jest w 120 litrowy kosz do zbiórki odpadów niesegregowanych, których odbiorcą jest firma „REMONDIS” z Ostrowca Świętokrzyskiego.

1.13.4. GAZOWNICTWO

Sieć gazową na terenie gminy Sadowie wykonano w latach 80 - tych. Miejscowość Rżuchów jest w pełni zgazyfikowana.

1.13.5. ELEKTROENERGETYKA

Każde gospodarstwo w sołectwie ma dostęp do elektryczności. Oświetlenie uliczne dróg krajowych, powiatowych i gminnych jest pełne.

1.13.6. TELEKOMUNIKACJA

W roku 1997 na terenie gminy zakończono inwestycje związane z telefonizacją gminy. Wybudowano sieć telefoniczną i zamontowano centrale analogowe. W roku 2003 przeprowadzona została modernizacja sieci i montaż centrali automatycznych. Połączenia wykonano w technologii światłowodowej.

1.13.7. CIEPŁOWNICTWO

W sołectwie Rżuchów każde gospodarstwo domowe indywidualnie zaopatruje się w ciepło.

1.14. ŚRODOWISKO NATURALNE.

1.14.1. Gleby

Skalą glebotwórczą na prawie całym obszarze gminy jest less, który za wyjątkiem najwyższej położonych terenów Pasma Jeleniowskiego pokrytych zwietrzeliną piaskowców kwarcytowych zalega na około 97% jej powierzchni. Podstawowym typem gleb są występujące powszechnie we wszystkich sołectwach gleby brunatne właściwe, które wytworzyły się na grubej warstwie lessu w wyniku wymywania węgla wapnia w głąb profilu glebowego. Wykazują bardzo dobre właściwości chemiczno-fizyczne, wysoką pojemność wodną i nadają się do uprawy wszystkich roślin tej strefy klimatycznej.

1.14.2. Klimat

Gmina posiada na ogół korzystne dla rolnictwa warunki klimatyczne, charakteryzujące się długim okresem wegetacji (200 - 220 dni) i średnią sumą rocznych opadów przekraczającą 550 mm. Długość okresu bezprzymrozkowego 160 - 175 dni. Wilgotność powietrza 80%. Przeważają wiatry zachodnie. Długość okresu pod pokrywą śnieżną 50 – 95 dni. W obrębie gminy klimat jest zróżnicowany. Mniej sprzyjające warunki posiada część południowo-zachodnia położona w granicach Pasma Jeleniowskiego Gór Świętokrzyskich, której lokalny mikroklimat posiada cechy klimatu górskiego. Uzależnione jest to położeniem terenu. Mimo znacznych różnic mikroklimatycznych, szczególnie w dolinach, klimat gminy Sadowie jest korzystny dla większości roślin uprawianych w Polsce.

**Fot. 8 – Krajobraz w miejscowości Rżuchów
fot. Piotr Wójtowicz**

Na stan zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego na terenie miejscowości Rżuchów i całej gminy ma wpływ zanieczyszczenie napływające z Ostrowca Świętokrzyskiego. Zanieczyszczenia lokalne dotyczą głównie zanieczyszczeń z kotłowni

i pieców grzewczych oraz pojazdów samochodowych napędzanych silnikami spalinowymi. Emitowane ilości zanieczyszczeń z używanych surowców energetycznych nie stanowią zagrożenia. Z tego tytułu udział emisji własnej w zanieczyszczeniu powietrza jest niewielki.

2. Analiza zasobów miejscowości Rżuchów

Informacje na temat podstawowych zasobów charakteryzujących sołectwo Rżuchów zostały sporządzone na podstawie analizy ankiet, w których mieszkańcy określili jak postrzegają swoją miejscowość. Tabela ta przybliży obserwatorowi zewnętrznemu obecny stan wsi i obrazuje w pewien sposób moment rozwoju, w jakim obecnie się ona znajduje.

Zasoby – to wszelkie elementy materialne i niematerialne wsi i otaczającego ją obszaru, które mogą być wykorzystane obecnie albo w przyszłości w budowaniu, realizacji publicznych lub prywatnych przedsięwzięć odnowy wsi.

W analizie zasobów brano pod uwagę następujące rodzaje zasobów:

- ✓ środowisko przyrodnicze,
- ✓ środowisko kulturowe,
- ✓ dziedzictwo religijne i historyczne,
- ✓ obiekty i tereny,
- ✓ gospodarka, rolnictwo,
- ✓ sąsiedzi i przyjezdni,
- ✓ instytucje, ludzie, organizacje społeczne.

Tabela Nr 7. Analiza zasobów miejscowości Rżuchów

Rodzaj zasobu	Brak	Jest o znaczeniu małym	Jest o znaczeniu średnim	Jest o znaczeniu dużym
Środowisko przyrodnicze				
- walory krajobrazu				
- walory klimatu (mikroklimat, wiatr, nasłonecznienie)				
- walory szaty roślinnej (np. runo leśne)				
- cenne przyrodniczo obszary lub obiekty				
- świat zwierzęcy (ostoje, siedliska)				
- osobliwości przyrodnicze				
- wody powierzchniowe (cieki, rzeki, stawy)				
- podłoże, warunki hydrogeologiczne				
- gleby, kopaliny				
Środowisko kulturowe				
- walory architektury wiejskiej i osobliwości kulturowe				
- walory zagospodarowania przestrzennego				
- zabytki				

Plan Odnowy Miejscowości Rżuchów

- zespoły artystyczne				
Dziedzictwo religijne i historyczne				
- miejsca, osoby i przedmioty kultu				
- święta, odpusty, pielgrzymki				
- tradycje, obrzędy, gwara				
- legendy, podania i fakty historyczne				
- ważne postacie historyczne				
- specyficzne nazwy				
Obiekty i tereny				
- działki pod zabudowę mieszkaniową				
- działki pod domy letniskowe				
- działki pod zakłady usługowe i przemysł				
- pustostany mieszkaniowe, magazynowe i po przemysłowe				
- tradycyjne obiekty gospodarskie wsi (kuźnie, młyny)				
- place i miejsca publicznych spotkań				
- miejsca sportu i rekreacji				
Gospodarka, rolnictwo				
- specyficzne produkty (hodowle, uprawy polowe)				
- znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe				
- możliwe do wykorzystania odpady poprodukcyjne				
Sąsiedzi i przyjezdni				
- korzystne, atrakcyjne sąsiedztwo (duże miasto, arteria komunikacyjna, atrakcja turystyczna)				
- ruch tranzytowy				
- przyjezdni stali i sezonowi				
Instytucje				
- placówki opieki społecznej				
- szkoły				
- Dom Kultury				
Ludzie, organizacje społeczne				
- OSP				
- KGW				
- Stowarzyszenia				

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet i konsultacji społecznych

3. Analiza SWOT miejscowości Rżuchów

3.1. Analiza SWOT

Zawarta w tej części dokumentu analiza to jedna z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych, służąca do porządkowania informacji. Bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego jako uniwersalne narzędzie pierwszego etapu analizy strategicznej.

Technika analityczna SWOT polega na posegregowaniu posiadanych informacji o danej sprawie, zjawisku, rzeczy na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych). I właśnie od angielskich nazw tych grup pochodzi nazwa SWOT:

- **S** (*Strengths*) – **mocne strony**: wszystko to, co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego obiektu,
- **W** (*Weaknesses*) – **słabe strony**: wszystko to, co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego obiektu,
- **O** (*Opportunities*) – **szanse**: wszystko to, co stwarza dla analizowanego obiektu szansę korzystnej zmiany,
- **T** (*Threats*) – **zagrożenia**: wszystko to, co stwarza dla analizowanego obiektu niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Warto również zaznaczyć, że elementy, których nie da się zaliczyć do żadnego z powyższych zbiorów, są w procesie SWOT pomijane, gdyż nie wnoszą niczego istotnego do procesu jej tworzenia i wreszcie wpływających z niej wniosków.

Zawarte poniżej elementy analizy zostały wypracowane w trakcie prac i spotkań w ramach procesu tworzenia POM. Nie do pominięcia jest również fakt, że wszyscy uczestnicy spotkań aktywnie w nich uczestniczyli, wzbogacając swoimi pomysłami i przemyśleniami ostateczny kształt przeprowadzonej analizy.

Przeprowadzona analiza SWOT pozwoliła nie tylko na identyfikację szans, zagrożeń, mocnych i słabych stron w obrębie wsi, ale również pozwoliła na uzyskanie opinii, spostrzeżeń, wniosków i uwag odnośnie stanu wyjściowego. Zdobyta wiedza umożliwiła przeprowadzenie dyskusji na temat wewnętrznych atutów, możliwości i pozytywnych cech miejscowości Rżuchów umożliwiających podejmowanie skutecznych działań służących rozwojowi społeczno-gospodarczemu.

CZYNNIKI WEWNĘTRZNE

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Dobre położenie przebiegająca droga krajowa K – 9.	1. Niewystarczający stan techniczny dróg.
2. Czystość powietrza i dobry stan środowiska naturalnego.	2. Brak sieci kanalizacyjnej.
3. Dobry układ komunikacyjny i sieć dróg.	3. Brak chodników przy drogach.
4. Wysoki stopień zwodociągowania i zgazyfikowania miejscowości, dobrze rozwinięta sieć telefoniczna i elektroenergetyczna.	4. Zły stan budynku Świetlicy Wiejskiej.
5. Głębokie tradycje rolnicze.	5. Brak zaplecza sportowego umożliwiającego aktywne spędzanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.
6. Aktywność społeczności lokalnej oraz jej	6. Brak bazy noclegowej i zaplecza gastronomicznego.
	7. Brak lokalnych inwestycji.
	8. Niski poziom integracji społecznej.

zdolność do angażowania się w rozwój miejscowości.	
--	--

CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none">1. Sprzyjająca polityka regionalna, w tym adresowana do rozwoju obszarów wiejskich ze strony rządu i władz wojewódzkich.2. Nawiązanie współpracy z innymi miejscowościami i gminami.3. Dopłaty bezpośrednie dla rolnictwa.4. Stworzenie społeczeństwa obywatelskiego.5. Możliwość pozyskania inwestorów.6. Wspólna polityka rolna UE.	<ol style="list-style-type: none">1. Niestabilny system prawny, szczególnie podatkowy w Polsce.2. Trudno dostępny pieniądź (niestabilność kredytowa i bankowa, panujący kryzys światowy).3. Bezrobocie w regionie.4. Duża konkurencja w zakresie pozyskiwania środków unijnych.5. Migracja młodzieży związana z edukacją i poszukiwaniem pracy.6. Niska dochodowość pracy w rolnictwie.7. Napływ konkurencyjnych towarów z UE, upadek słabych ekonomicznie gospodarstw.

3.2. Wnioski z przeprowadzonej analizy SWOT

Warto zwrócić uwagę na mocne strony - od razu nasuwa się wniosek, że Rżuchów posiada silny potencjał. Na uwagę zasługuje też fakt, że dużo jest ludzi, którzy chcą „coś na tym terenie zrobić”.

Analizując z kolei słabe strony, trzeba stwierdzić, że nie odbiegają one znacząco od problemów terenów wiejskich w innych częściach kraju. Największym minusem jest tutaj bez wątpienia wysoki poziom bezrobocia i ucieczka młodych ludzi do dużych miast. Te sprawy wymagają zdecydowanych działań. Rozwiązania, które będą zaproponowane w POM muszą uwzględnić również fakt niedostatecznej promocji tego obszaru, bez której nawet najlepsze pomysły mogą mieć problemy z realizacją, a bez inwestorów i turystów nie uda się rozwinąć obszaru w sposób satysfakcjonujący jego mieszkańców.

Miejscowości Rżuchów zagraża wiele czynników. Są takie, którym nie można zapobiec w wystarczającym stopniu, nie ma się na nie wpływu i można jedynie jak najlepiej łagodzić ich skutki np. nieterminowe wdrażanie środków pomocowych, czy zbiurokratyzowany system rządzenia. Wiele jednak z zagrożeń, co jest pozytywnym aspektem tego stanu rzeczy, można zniwelować i skutecznie z nimi walczyć, dzięki podejmowaniu działań zapisanych w POM.

Przechodząc do wniosków nasuwających się po analizie SWOT miejscowości Rżuchów można stwierdzić, że najbliższe siedem lat może być dobrym czasem dla tego terenu, o ile będą prowadzone mądre i kompetentne działania. Pomoc dla terenów wiejskich, fundusze UE, potencjał intelektualny, wreszcie powracająca moda na wypoczynek i ekologiczne życie na wsi, to ogromne szanse i szkoda by było ich nie wykorzystać. Podstawą do tego stanie się prawidłowe wdrożenie Planu Odnowy Miejscowości – dokumentu, który stworzony został „przez” i „dla” mieszkańców.

4. PLAN DZIAŁAŃ I WIZJA MIEJSCOWOŚCI

Zapisy zawarte w Planie Odnowy Miejscowości Rżuchów pozostają w bezpośredniej korelacji z innymi dokumentami strategicznymi dotyczącymi rozwoju Gminy Sadowie. Wymienić tutaj można chociażby takie jak:

- Strategię Rozwoju Gminy Sadowie,
- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Sadowie,
- Wieloletni Plan Inwestycyjny Gminy Sadowie,
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Sadowie.

Działania zaplanowane do realizacji w niniejszym POM są również zgodne z rankingiem gminnym prowadzonym w Gminie Sadowie.

W celu stworzenia zbioru inwestycji, działań i zadań, jakie należy przeprowadzić w okresie krótkoterminowym i perspektywicznym na terenie wsi Rżuchów zorganizowano zebrania wiejskie, w czasie których prowadzone były prace nad wizją rozwoju tego obszaru w czasie przyszłych 7 lat. Warto zaznaczyć, że posłużono się przede wszystkim sugestiami mieszkańców. Zdecydowano wspólnie, że miejscowość powinna rozwijać się w kierunkach, które będą dążyć do osiągnięcia dwóch celów i wzajemnie się uzupełniać.

Cel 1:

**AKTYWIZACJA MIESZKAŃCÓW SOŁECTWA RŻUCHÓW -
OŻYWIENIE ŻYCIA KULTURALNO – SPOŁECZNEGO**

Cel 2:

PODNIESIENIE ATRAKCYJNOŚCI WSI RŻUCHÓW

Właściwa realizacja powyżej zapisanych celów i kierunki rozwoju mają zmierzać do osiągnięcia wypracowanej w czasie prac nad POM, wizji miejscowości Rżuchów w 2016 r. , która przedstawia się następująco:

**NASZA MIEJSCOWOŚĆ
MIEJSCEM PRZYJAZNYM MIESZKAŃCOM I TURYSTOM,
KONKURENCYJNYM DLA INNYCH SOŁECTW,
NACECHOWANYM WYSOKIM POZIOMEM ŁADU
PRZESTRZENNEGO.**

Aby właściwie dążyć do osiągnięcia tej wizji zaplanowano następujące działania na terenie miejscowości Rżuchów:

1. Przebudowa budynku Świetlicy Wiejskiej - kompleksowy remont i wyposażenie budynku, wraz z zagospodarowaniem terenu wokół:
 - a) remont budynku (wymiana pokrycia dachowego, stolarki okiennej, drzwi instalacji, odnowienie elewacji budynku, budowa sanitariatów, prace malarskie i wykończeniowe),
 - b) zakup wyposażenia (stoły, krzesła, sprzęt nagłaśniający, stół do tenisa stołowego, bilarda itp.),
 - c) budowa mini - zaplecza sportowego na terenie położonym przed Świetlicą budowa miniboiska, uporządkowanie terenu itp.,

Fot. 9 – Budynek świetlicy wiejskiej w miejscowości Rżuchów – stan obecny
fot. Piotr Wójtowicz

2. Poprawa stanu infrastruktury technicznej wsi Rżuchów poprzez:

- a) remont nawierzchni dróg, poboczy i budowę chodników,
- b) budowę ścieżek spacerowych,
- c) budowę ścieżek rowerowych,
- d) budowę ekologicznej kanalizacji sanitarnej (przydomowe oczyszczalnie ścieków).

Wszystkie wyżej wymienione zadania możliwe będą do realizacji głównie przy dużej aktywności mieszkańców umiejętnie kierowanych przez miejscowych liderów. Realizacja możliwa będzie przy współpracy ze strony władz samorządowych, organizacji społecznych i lokalnych przedsiębiorców. Oczywiście warunkiem koniecznym jest zapewnienie odpowiedniego poziomu finansowania tych zadań ze strony samorządu poprzez pozyskanie środków zewnętrznych i zabezpieczenie udziału własnego.

5. OPIS ZADAŃ I UZASADNIENIE CELÓW ICH REALIZACJI

Plan Odnowy Miejscowości Rżuchów zakłada realizację wielu działań ze sfer społeczno - kulturalnej i gospodarczej życia mieszkańców. Celem planowanych inwestycji jest przede wszystkim poprawa estetyki i wizualizacji wsi, zwiększenie możliwości zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży, aktywizacja społeczeństwa wsi Rżuchów.

1. Przebudowa Świetlicy Wiejskiej - kompleksowy remont i wyposażenie budynku, wraz z zagospodarowaniem terenu wokół:

- a. remont budynku (wymiana pokrycia dachowego, stolarki okiennej, drzwi instalacji, odnowienie elewacji budynku, budowa sanitariatów, prace malarskie i wykończeniowe)
- b. zakup wyposażenia (stoły, krzesła, sprzęt nagłaśniający, stół do tenisa stołowego, bilarda itp.)
- c. budowa miniboiska t, uporządkowanie terenu itp.

Celem działania jest wzmocnienie aktywności wszystkich mieszkańców, poprzez zapewnienie im miejsca spotkań, możliwości wypełnienia czasu wolnego: dzieciom, młodzieży i dorosłym mieszkańców wsi Rżuchów, jak również miejscowości przyległych. Dzięki zagospodarowaniu obiektu w centrum wsi uatrakcyjni się jego wygląd oraz odzyska on na nowo miano budynku użyteczności publicznej. Celem jest również jeszcze większa aktywizacja istniejącego Koła Gospodyń Wiejskich poprzez udostępnienie kobietom zaplecza do realizacji ich celów (prezentacje kulinarne, próby zespołu śpiewaczego). Wyremontowana i dobrze wyposażona świetlica, tętniąca życiem, byłaby spełnieniem oczekiwań wszystkich mieszkańców. Celem działania jest również budowanie społeczeństwa obywatelskiego poprzez uczestnictwo w kulturze. Poprawa warunków lokalowych Świetlicy wpłynie na możliwość powstawania kół zainteresowań, umożliwi organizację imprez dla mieszkańców. Inwestycja obejmować będzie również zagospodarowanie i utworzenie mini - boiska sportowego przy Świetlicy Wiejskiej. Zadanie powyższe przyczyni się do stworzenia zaplecza dla mieszkańców chcących aktywnie spędzać wolny czas uprawiając sport, pozwoli propagować prozdrowotny styl życia tak wśród dzieci i młodzieży, jak i dorosłych mieszkańców wsi Rżuchów i miejscowości przyległych. Ponadto osiągnięcie celu wpłynie m. in. na zwiększenie atrakcyjności Rżuchowa w kontekście promocyjnym poprzez możliwość organizacji imprez i świąt okolicznościowych. Mieszkańcy chętniej będą brali w nich udział, przez co wydatnie podniesiony zostanie poziom ich wzajemnej integracji.

**Fot. 10 –Plac przed budynkiem świetlicy wiejskiej w miejscowości Rżuchów – stan obecny
fot. Piotr Wójtowicz**

2. Poprawa stanu infrastruktury technicznej wsi Rżuchów poprzez:

- Remont nawierzchni dróg, poboczy i budowę chodników.
- Budowę ścieżek spacerowych.
- Budowę ścieżek rowerowych.
- Budowę ekologicznej kanalizacji sanitarnej (przydomowe oczyszczalnie ścieków).

Fot. 11 – Jedno z pomieszczeń świetlicy wiejskiej w miejscowości Rżuchów – stan obecny
fot. Piotr Wójtowicz

a. Remont nawierzchni dróg, poboczy i budowę chodników

Inwestycja obejmuje remont nawierzchni dróg wraz z poboczami oraz budowę chodników. Inwestycja ta poprawi bezpieczeństwo i ułatwi przemieszczanie się mieszkańców wsi Rżuchów oraz okolic. Ograniczy emisję spalin i zmniejszy czas przejazdu przez miejscowość.

b. Budowa ścieżek spacerowych

Budowa ścieżek spacerowych polegać będzie na ich wytyczeniu, utwardzeniu oraz oznakowaniu i zapewnieniu infrastruktury około szlakowej (np. ławki). Możliwość częściowego pokrycia ścieżek z istniejącymi szlakami turystycznymi na terenie miejscowości wzmocniłaby ich wartość, wsparła zachowanie sakralnego dziedzictwa kulturowego sołectwa. Miejscowość Rżuchów jest bogata w piękne miejsca zielone, pagórkowate ukształtowanie terenu nadaje wsi specyficzny charakter.. Ścieżki spacerowe na terenie miejscowości Rżuchów, oprócz roli turystycznej mogłyby się stać się również ścieżkami edukacyjnymi, żywymi lekcjami przyrody.

Fot. 12 –Sufit głównej sali w świetlicy wiejskiej w miejscowości Rżuchów – stan obecny
fot. Piotr Wójtowicz

c. Budowa ścieżek rowerowych

Budowa ścieżek rowerowych polegać będzie na ich wytyczeniu, utwardzeniu oraz oznakowaniu i zapewnieniu infrastruktury około szlakowej (przystanki, ławki, stojaki na

rowery). Ścieżki rowerowe na terenie miejscowości Rżuchów spełniałyby rolę atrakcji turystycznych, miejsc propagowania jazdy rowerem jako elementu zdrowego stylu życia, miejsc spędzania wolnego czasu. Walory przyrodnicze na terenie miejscowości w postaci przepięknych, zielonych miejsc i możliwości ich przybliżenia podniosłyby standard życia mieszkańców oraz zwiększyły ich aktywność ruchową i fizyczną.

d. Budowa ekologicznej kanalizacji sanitarnej (przydomowe oczyszczalnie ścieków)

Inwestycja ma za zadanie rozwiązanie problemu ochrony środowiska we wsi związanego z utylizacją ścieków. Poprzez zastosowane rozwiązania proekologiczne mieszkańcy będą żyć w zgodzie z naturą.

Podsumowując należy stwierdzić, że dzięki realizacji wyżej zapisanych zadań, czyli poprzez rozbudowaną, wyremontowaną i odpowiednio wyposażoną infrastrukturę:

- społeczną,
- kulturalną,
- rekreacyjną,
- techniczną

Rżuchów będzie konkurencyjny dla innych sołectw, co przełoży się bezpośrednio na poziom życia jego mieszkańców.

6. Odbiorcy działań zaplanowanych do realizacji w Planie Odnowy Miejscowości

Bezpośrednimi odbiorcami działań zaplanowanych do realizacji w POM są mieszkańcy wsi Rżuchów, ich rodziny, jak również dzięki zaplanowanym zadaniom proturystycznym, osoby przyjezdne. Ponadto działania te będą oddziaływały pośrednio na okoliczne sołectwa i zamieszkujące w nich osoby.

7. Koszty realizacji zadań inwestycyjnych

Tab. 8. Harmonogram rzeczowo – finansowy realizacji zadań inwestycyjnych w ramach POM

L.P.	Nazwa inwestycji	Czas realizacji (w latach)	Koszt realizacji (brutto) w PLN	Źródło finansowania
1.	Przebudowa budynku Świetlicy Wiejskiej - kompleksowy remont i wyposażenie budynku, wraz z zagospodarowaniem terenu wokół	2009 - 2010	max. 250.000,00	PROW 2007 – 2013, Działanie „Odnowa i Rozwój Wsi”, środki własne sołectwa i gminy, sponsorzy, inne źródła.
2.	Poprawa stanu infrastruktury technicznej wsi Rżuchów	2011 – 2016	2.000.000,00	Środki zewnętrzne (głównie UE), środki własne sołectwa i gminy, sponsorzy, inne źródła.

Fot. 13 – Główna sala w świetlicy wiejskiej w miejscowości Rżuchów – stan obecny
fot. Piotr Wójtowicz

8. Zaplanowane do realizacji zadania tzw. „nie inwestycyjne”

Wartym odnotowania faktem, jest również to, że w trakcie procesu tworzenia POM dla miejscowości Rżuchów, jego uczestnicy często podnosili problem konieczności realizacji zadań, które nie są zadaniami inwestycyjnymi. Chodzi tutaj głównie o rzeczy związane z wszelkimi przejawami aktywności lokalnej. Mieszkańcy bardzo często zwracali uwagę na fakt niedostatecznej liczby imprez integrujących lokalną społeczność, brak wiedzy na temat pozyskiwania różnego rodzaju środków na oddolne inicjatywy. Odpowiadając na te problemy, zaplanowano w Planie Odnowy Miejscowości również zadania tzw. „nie inwestycyjne”, których realizacja będzie odbywać się na bieżąco, tzn. w latach 2009 - 2016 r. (lata realizacji POM). Będą one realizowane ze środków własnych sołectwa, bądź to ze środków pozyskanych z innych programów pomocowych UE (głównie PO KL).

Działania te przedstawia poniższa tabela:

Tab. 9. Rodzaj zadań nie inwestycyjnych realizowanych w ramach POM

L.P.	Rodzaj zadania nie inwestycyjnego
1.	Cykliczna organizacja „Dnia Rżuchowa” – imprezy integrującej mieszkańców i promującej miejscowość w regionie
2.	Organizacja szkoleń i warsztatów na ten temat możliwości pozyskania środków na finansowanie różnorodnych lokalnych inicjatyw społecznych – wynikające z tego przygotowywanie wniosków o dofinansowanie głównie do PO KL
3.	Inicjowanie rozwoju gospodarczego miejscowości poprzez doradztwo i pomoc w zakładaniu, a następnie prowadzeniu własnej działalności gospodarczej
4.	Promocja miejscowości Rżuchów jako miejsca przyjaznego mieszkańcom i turystom
5.	Zainicjowanie powstania wiejskiego stowarzyszenia na terenie miejscowości np. „Przyjaciół Rżuchowa”, które mogłoby aktywnie włączyć się w pozyskiwanie środków zewnętrznych
6.	Prezentacja i promocja „dobrych praktyk” z innych miejsc oraz pomoc w ich wdrażaniu w miejscowości

9. Harmonogram realizacji zadań inwestycyjnych Planu Odnowy Miejscowości Rżuchów (w latach)

Tab. 10. Harmonogram rzeczowy realizacji zadań inwestycyjnych w ramach POM

RODZAJ ZADANIA	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Przebudowa budynku Świetlicy Wiejskiej - kompleksowy remont i wyposażenie budynku, wraz z zagospodarowaniem terenu wokół								
Poprawa stanu infrastruktury technicznej wsi Rżuchów								

10. Realizacja Planu Odnowy Miejscowości Rżuchów

Na samym początku warto zasygnalizować, że właściwa realizacja działań inwestycyjnych zapisanych w POM zależeć będzie przede wszystkim od zapewnienia odpowiednich źródeł jego finansowania. Chodzi tutaj o możliwości zapewnienia wkładu własnego przez Gminę Sadowie jak również o wysokość poziomu dofinansowania inwestycji ze źródeł zewnętrznych. Właściwe przeprowadzenie procesu wdrożenia POM Rżuchów, wpłynie pozytywnie na sferę przedsiębiorczości i życia kulturalno – społecznego wsi. Zostanie osiągnięta wizja miejscowości Rżuchów, zrealizowane poszczególne cele.

10.1 Proces wdrażania

Wdrożenie Planu Odnowy Miejscowości rozpocznie się poprzez zatwierdzenie Uchwałą Zebrania Wiejskiego wsi Rżuchów, następnie wprowadzenie go w życie uchwałą Rady Gminy Sadowie. Poszczególne projekty w ramach POM będą wdrażane zgodnie z zasadami warunkującymi wydatkowanie środków w zależności od źródła ich pochodzenia. Funkcja Instytucji Zarządzającej, Koordynującej i Wdrażającej POM zostanie powierzona Wójtowi Sadowia. Do jego zadań będzie należało głównie:

- Określenie szczegółowych zasad realizacji POM,
- Zbieranie danych informujących o stanie wdrażania POM,
- Kontroling zgodności POM Rżuchów z innymi dokumentami strategicznymi gminy, powiatu itp.,
- Zapewnienie odpowiedniego poziomu informacji i promocji o wdrażaniu Planu,
- Szczegółowa ocena realizacji Planu po okresie jego wdrażania (ocena ex – post)

Tab. 11. Harmonogram procesu wdrażania POM Rżuchów

Zadanie	Odpowiedzialni za realizację zadania	Termin realizacji zadania
Inicjatywa w zakresie procesu tworzenia POM Rżuchów	Wójt Sadowia, Radni, Sołtys	VI – XII 2008 r.
Proces tworzenia POM	Wójt Sadowia, Radni, Sołtys, mieszkańcy, pracownicy UG	VIII – IX 2009 r.
Uchwalenie POM przez zebranie wiejskie	Zebranie wiejskie Rżuchów	24 IX 2009 r.
Zatwierdzenie POM do realizacji przez Radę Gminy w Sadowiu	Rada Gminy Sadowie	28 IX 2009 r.
Opracowanie dokumentacji technicznej zadań inwestycyjnych POM	Wójt Sadowia, projektanci	Zgodnie z realizacją poszczególnych zadań inwestycyjnych.
Realizacja poszczególnych zadań zapisanych w POM	Wójt Sadowia, Radni, Rada Sołecka, mieszkańcy	Do 2016 r.

10.2 Proces monitoringu

Monitorowanie każdego przedsięwzięcia - czyli dbanie o prawidłowy jego przebieg przez cały czas jego trwania polega na systematycznym zbieraniu, zestawianiu i ocenie informacji rzeczowych i finansowych w postaci ustalonych wskaźników, które opisują jego postęp i efekty.

Funkcję instytucji monitorującej wdrażania POM będzie pełnić Rada Gminy Sadowie oraz Rada Sołecka Rżuchów. Będą one mieć za zadanie:

- akceptację rocznych sprawozdań z realizacji POM przygotowanych przez Zespół ds. Wdrażania POM, w szczególności osiągnięcia celów, rezultatów,
- analizowanie i zatwierdzanie wniosków o zmianę treści POM,
- aktualizację POM,
- uwzględnienie zadań zaplanowanych do realizacji przy przyjmowaniu budżetu gminy oraz wieloletnich planów inwestycyjnych lub innych dokumentów strategicznych o znaczeniu lokalnym.

Monitorowanie POM to systematyczne i ciągłe zbieranie, analiza i wykorzystywanie informacji o przebiegu wdrażania Planu na potrzeby jego zarządzania, oceny oraz podejmowania decyzji. Proces ten dostarcza niezbędnych informacji na temat postępów

realizacji i efektywności wdrażania poszczególnych projektów inwestycyjnych i programów oraz diagnozuje stan wykorzystania udzielonej pomocy finansowej.

Monitoring POM Rżuchów będzie skoncentrowany głównie na kontroli realizacji projektów inwestycyjnych. By podnieść jego przydatność, będzie on prowadzony w dwóch zakresach:

- **rzeczowym** - ma za zadanie dostarczyć dane i informację na temat aktualnego stanu wdrażania POM oraz przyczynić się do przeprowadzenia oceny jego wykonania na dany moment badawczy /raz w roku na podstawie sprawozdania z realizacji POM przygotowanego przez Zespół ds. Wdrażania POM/. Zakres rzeczowy monitoringu będzie prowadzony w dwóch kategoriach i dotyczyć będzie:
 - wskaźników produktu,
 - wskaźników rezultatu.
- **finansowym** – będą obrazować go dane finansowe realizacji projektów, które będą podstawą do stwierdzenia czy postęp finansowy we wdrażaniu POM jest osiągnięty na poziomie zakładanym.

10.3 Proces ewaluacji

Ewaluacja ma na celu poprawę: jakości, skuteczności i spójności realizacji Planu Odnowy Miejscowości w odniesieniu do konkretnych problemów obszaru z jednoczesnym uwzględnieniem celów głównych Planu i właściwego prawodawstwa lokalnego, krajowego i wspólnotowego.

Rada Sołecka i Rada Gminy oceniając realizację POM będą brać pod uwagę następujące 5 kryteriów:

- **skuteczność** – kryterium, które pozwala sprecyzować, do jakiego stopnia cele przedsięwzięcia zdefiniowane na etapie Planu zostały osiągnięte,
- **efektywność** – kryterium, które pozwala ocenić poziom „ekonomiczności” Planu,
- **użyteczność** – kryterium pozwalające ocenić, do jakiego stopnia oddziaływanie Planu odpowiada potrzebom grupy docelowej,
- **trafność** – kryterium pozwalające ocenić, do jakiego stopnia cele Planu odpowiadają potrzebom i priorytetem wskazanym w odniesieniu do obszaru miejscowości,

- **trwałość** – kryterium pozwalające ocenić na ile można się spodziewać, że pozytywne zmiany wywołane oddziaływaniem Planu będą trwać po jego zakończeniu (**tzw. wartość dodana**).

Ocena wszystkich projektów i zadań inwestycyjnych Planu Odnowy Miejscowości dla miejscowości Rżuchów, powinna być formułowana w oparciu o:

- ocenę ex - ante (przed realizacją POM), stanowiąca instrument ułatwiający podejmowanie spójnych decyzji, ocena ta została przeprowadzona przed stworzeniem POM,
- ocenę mid - term (w połowie okresu realizacji) – służy przede wszystkim jako instrument w wyniku, którego nastąpi aktualizacja POM,
- ocenę ex - post (na zakończenie realizacji POM) – służy ocenie zgodności realizacji POM z założeniami i celami przyjętymi w niniejszym dokumencie,
- ocenę on - going (na bieżąco) – instrument obserwacji prowadzonej przez Zespół ds. Wdrażania POM, który będzie corocznie przygotowywał sprawozdanie z realizacji POM.

Sprawozdania z oceny realizacji Planu Odnowy Miejscowości powinny być sporządzane zgodnie z zaleceniami Rady Gminy i instytucji przyznających dofinansowanie projektów przewidzianych we wdrażaniu POM. Podmiotem odpowiedzialnym za ewaluację Programu jest Zespół ds. Wdrażania POM.

10.4 Proces promocji

Podmiotem, który ma zadanie prowadzić i nadzorować promocję POM, a w jej ramach również promocję poszczególnych projektów i zadań inwestycyjnych będzie Zespół ds. Wdrażania POM.

Najważniejszym celem działań związanych z promocją POM jest dotarcie do jak najszerszej grupy beneficjentów pośrednich (mieszkańców, turystów) z informacją o projektach podejmowanych w jego ramach. Celem pośrednim może stać się np. pozyskanie instytucji, które ewentualnie mogą później występować w charakterze partnera poszczególnych zadań realizowanych w ramach POM.

Grupami docelowymi do których kierowana jest promocja POM będą:

- beneficjenci większości projektów – mieszkańcy miejscowości,
- środowisko przedsiębiorców lokalnych i ponadlokalnych,
- turyści.

W ramach promocji Planu Odnowy Miejscowości będą podejmowane następujące działania:

- powstanie i stałe uaktualnianie zakładki POM na stronie internetowej Gminy Sadowie oraz w BIP,
- publikacje o realizacji projektów w ramach POM w prasie lokalnej i regionalnej,
- tablice informacyjne i pamiątkowe informujące o realizowanych bądź zrealizowanych projektach,
- spotkania, zebrania wiejskie, warsztaty, konsultacje projektów z potencjalnymi partnerami gospodarczymi, społecznymi, jak i z mieszkańcami Rżuchowa.

Wszystkie działania promocyjne będą zgodne z Planem Promocji Gminy Sadowie – nadrzędnym dokumentem lokalnym w tej kwestii.

10.5 Proces aktualizacji POM

Organem, który będzie miał prawo zdecydować o aktualizacji dokumentu strategicznego, jakim jest Plan Odnowy Miejscowości Rżuchów, a tym samym o zmianie jego treści jest zebranie wiejskie jej mieszkańców, jednak każda taka aktualizacja musi być następnie zatwierdzona przez Radę Sołecką, a następnie Radę Gminy Sadowie. Taka gradacja przebiegu aktualizacji POM ma za zadanie wyeliminowanie potencjalnych złych i nieprzemyślanych zmian oraz promocję tych pozytywnych. Należy przyjąć, że do roku 2016 taka aktualizacja nastąpi co najmniej jeden raz.

PODSUMOWANIE

Opracowany Plan Odnowy Miejscowości Rżuchów zakłada w przeciągu 8 najbliższych lat (2009 – 2016) realizację kilku zadań. Istotą tych zadań jest pobudzenie aktywności środowisk lokalnych oraz stymulowanie współpracy na rzecz rozwoju i promocji wartości związanych z miejscową specyfiką społeczną i kulturową.

Zakładane cele Planu przewidują wzrost znaczenia wsi Rżuchów jako lokalnego ośrodka rozwoju kultury wraz z zachowaniem dziedzictwa kulturowego, edukacji, sportu i turystyki. Mają podnieść jakość życia mieszkańców, wzmocnić infrastrukturę, poprawić warunki funkcjonalno – bytowe oraz estetykę wizualną i przestrzenną sołectwa Rżuchów.

Realizacja Planu Odnowy Miejscowości ma także służyć integracji społeczności lokalnej, większemu zaangażowaniu w sprawy wsi, zagospodarowaniu wolnego czasu dzieci i młodzieży oraz rozwojowi organizacji społecznych (w tym także powstawania nowych).

SPIS TABEL

Tabela Nr 1. Bezrobocie w Gminie Sadowie w latach 2005 – 2008.

Tabela Nr 2. Gleby Gminy Sadowie.

Tabela Nr 3. Gleby w miejscowości Rżuchów z podziałem na klasy bonitacyjne.

Tabela Nr 4. Placówki oświatowe w gminie Sadowie – nauczanie przedszkolne.

Tabela Nr 5. Placówki oświatowe w gminie Sadowie – nauczanie podstawowe i gimnazjalne.

Tabela Nr 6. Szkielet układu drogowego gminy.

Tabela Nr 7. Analiza zasobów miejscowości Rżuchów.

Tabela Nr 8. Harmonogram rzeczowo – finansowy realizacji zadań inwestycyjnych w ramach POM

Tabela Nr 9. Rodzaj zadań nie inwestycyjnych realizowanych w ramach POM

Tabela Nr 10. Harmonogram rzeczowy realizacji zadań inwestycyjnych w ramach POM

Tabela Nr 11. Harmonogram procesu wdrażania POM Rżuchów

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek Nr 1. - Mapa Gminy Sadowie.

SPIS WYKRESÓW

Wykres Nr 1. Mieszkańcy Gminy Sadowie z podziałem na miejscowości.

Wykres Nr 2. Struktura mieszkańców miejscowości Rżuchów z podziałem na grupy wiekowe.

Wykres Nr 3. Podział gleb w miejscowości Rżuchów.

SPIS FOTOGRAFI

Fot. 1 – Krajobraz w miejscowości Rzuchów

Fot. 2 – Spotkanie wiejskie w Rzuchowie – 24.09.2009 r.

Fot. 3 – Spotkanie wiejskie w Rzuchowie – 24.09.2009 r.

Fot. 4 – Trwa prezentacja Planu Odnowy Miejscowości - Spotkanie wiejskie w Rzuchowie – 24.09.2009 r.

Fot. 5 – Panorama miejscowości Rzuchów

Fot. 6 – Przydrożna figurka w miejscowości Rzuchów

Fot. 7 – Krajobraz w miejscowości Rzuchów

Fot. 8 – Krajobraz w miejscowości Rzuchów

Fot. 9 – Budynek świetlicy wiejskiej w miejscowości Rzuchów – stan obecny

Fot. 10 – Plac przed budynkiem świetlicy wiejskiej w miejscowości Rzuchów – stan obecny

Fot. 11 – Jedno z pomieszczeń świetlicy wiejskiej w miejscowości Rzuchów – stan obecny

Fot. 12 – Sufit głównej sali w świetlicy wiejskiej w miejscowości Rzuchów – stan obecny

Fot. 13 – Główna sala w świetlicy wiejskiej w miejscowości Rzuchów – stan obecny